

SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2025/2026 DO 2028/2029

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu	PRZEDMIOT FAKULTATYWNY SPECJALISTYCZNY: Jak funkcjonuje umysł - świadomość, pamięć, zachowania społeczne.			
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim			
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)	<i>obowiązkowy - fakultatywny specjalistyczny</i>			
Rok/semestr	rok I, semestr: II			
Dyscyplina	<i>nauki biologiczne</i>			
Język wykładowy	język polski/język angielski			
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu	dr hab. Konrad Leniowski, prof. UR			
Imię i nazwisko osoby prowadzącej/osób prowadzących przedmiot	dr hab. Konrad Leniowski, prof. UR			
Wymagania wstępne	Pogłębiona wiedza z zakresu anatomii człowieka, fizjologii zwierząt i ekologii behawioralnej. Znajomość języka anielskiego na poziomie B2 ESKJ, z ukierunkowaniem na słownictwo specjalistyczne dla nauk biologicznych.			
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU (syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
Celem PRZEDMIOTU FAKULTATYWNEGO SPECJALISTYCZNEGO : „Jak funkcjonuje umysł - świadomość, pamięć, zachowania społeczne” jest uporządkowanie posiadanej przez doktorantów wiedzy na temat funkcjonowania obszarów mózgu oraz jego ewolucji i potencjalnego kierunku działania doboru naturalnego. Kolejnym celem jest prześledzenie aktualnych prac badawczych dotyczących procesów świadomości, pamięci i palety zachowań społecznych u przedstawicieli najwyżej uorganizowanych gromad zwierząt. Zaprezentowane zostaną przykłady eksperymentów umożliwiające zrozumienie złożoność procesów myślowych, w tym pamięci krótkotrwałej oraz zjawisk społecznych. Przedmiot ma także za zadanie wpłynąć na otwartość myślową, granice poglądów i zdolność rozumienia świata w obszarze pojęć: sprawiedliwość, norma społeczna, współpraca, altruizm. Ostatnim celem przedmiotu jest ugruntowanie wiedzy i kompetencji społecznych na temat wpływu współczesnego trybu życia człowieka na funkcjonowanie jego mózgu.				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza: zna i rozumie Lp.	Wiedza: zna i rozumie, posiada wiedzę			

P8S_WG1	Posiada szeroką wiedzę teoretyczną w oparciu o najnowsze doniesienia badawcze w temacie budowy i funkcjonowania mózgu naczelnych, który wykorzystuje by w sposób obiektywny odnieść się do istniejących hipotez dotyczących jego ewolucji u organizmów społecznych.	P8S_WG	konwersatorium	egzamin ustny,
P8S_WG2	Posiada rozległą wiedzę i zna najnowsze światowe osiągnięcia naukowe oraz posiada wiedzę dotyczącą światowych trendów rozwojowych na temat zdolności poznawczych u naczelnych.	P8S_WG	konwersatorium	egzamin ustny,
P8S_WG3	Zna, rozumie i stosuje właściwą dla dyscypliny nauki biologiczne i dyscyplin pokrewnych terminologię w języku polskim i obcym wiodącym dla dyscypliny.	P8S_WG	konwersatorium	egzamin ustny,
P8S_WK1	Posiada wiedzę dotyczącą wpływu rozwoju postępu technicznego i technologii na postęp cywilizacji, w tym na odkrywanie nowych możliwości związanych z badaniem świadomości, pamięci i społecznej kontroli zachowań.	P8S_WK	konwersatorium	egzamin ustny,
Umiejętności: potrafi Lp.	Umiejętności: potrafi			
P8S_UW1	W oparciu o interdyscyplinarną wiedzę z dziedziny nauk biologicznych, potrafi merytorycznie formułować i wyznaczać do realizacji ambitne cele badawcze, związane z badaniami nad ewolucją zachowań. Potrafi identyfikować i doskonalić metody, techniki i narzędzia badawcze, a także wyciągać konstruktywne wnioski na podstawie uzyskiwanych efektów pracy badawczej.	P8S_UW	*konwersatorium	egzamin ustny,
P8S_UW2	Na podstawie dostępnych interdyscyplinarnych publikacji naukowych potrafi rozpoznać i rozwiązać problem badawczy, który może być wykorzystany do powstania nowego elementu dorobku.	P8S_UW	*konwersatorium	egzamin ustny,

P8S_UW3	Potrafi wykorzystać swoją interdyscyplinarną wiedzę i doświadczenie badawcze do analizowania i oceny osiągnięć naukowych, opinii eksperckich i pozostałych opracowań, formułując na tej podstawie opinię, w tym także krytyczne sądy.	P8S_UW	*konwersatorium	egzamin ustny,
P8S_UK6	Potrafi realizować i prezentować prace naukową czynnie uczestniczyć w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym i zawodowym komunikując się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Kształcenia Językowego.	P8S_UW	*konwersatorium	egzamin ustny,
Kompetencje społeczne: jest gotów do Lp.	Kompetencje społeczne: jest gotów do			
P8S_KK3	Jest gotów do wymiany myśli, prowadzenia merytorycznej dyskusji naukowej oraz do rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych wykorzystując posiadaną wiedzę z zakresu zgłębianej naukowo dyscypliny nauki biologiczne.	P8S_KK	*konwersatorium	egzamin ustny,

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW

Semestr (nr)	Wykład	Ćw./Konw.	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
II	-	15 godz.	-	-	-	2

METODY DYDAKTYCZNE

Konwersatorium i dyskusja, z wprowadzeniem problemowym prowadzącego. Konwersatorium zawiera elementy pokazu multimedialnego z klipami wideo ilustrującymi eksperymenty naukowe.

TREŚCI PROGRAMOWE

Konwersatorium:

Temat 1 – Ewolucja mózgu kręgowców żyjących społecznie.

Temat 2 – Rodzaje pamięci i uwagi a struktura mózgu.

Temat 3 – Kora przedczołowa i jej wpływ na regulację emocji i zachowania społeczne.

Temat 4 – Kognitywistyka i cywilizacyjny aspekt świadomości, uwagi i interakcji ludzkich na przykładzie człowieka.

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

Warunki egzaminu:

- aktywność, systematyczność pracy doktoranta;
- aktywność podczas zajęć

- przeprowadzenie sterowanej dyskusji z egzaminatorem podczas, której doktorant:

- 1) dokona falsyfikacji hipotezy podanej przez egzaminatora na podstawie znanych mu prac naukowych i przedyskutowanych podczas zajęć przykładów;
- 2) zaprojektuje metodyczne rozwiązanie problemu naukowego, z którym zetkną się podczas zajęć;
- 3) po zaprezentowaniu doktorantowi nowego dla niego eksperymentu badawczego (w postaci fragmentu pracy naukowej wraz z metodyką z obszaru specjalizacji przedmiotu), doktorant krytycznie ocenia metodykę i analizuje potencjalne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne mogące wpływać na efekt końcowy eksperymentu;

Ocena bardzo dobra:

- bardzo wysoka aktywność i zaangażowanie w trakcie zajęć,
- widoczna umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania konstruktywnych wniosków,
- bardzo wysoka wartość merytoryczna dyskusji;
- obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- aktywne korzystanie z zaproponowanej literatury, rozszerzane i pogłębiane we własnym zakresie.

Ocena plus dobra:

- wysoka aktywność w trakcie zajęć;
- wysoka wartość merytoryczna dyskusji;
- obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- widoczna zadowalająca umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- aktywne korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena dobra:

- zadowalająca aktywność w trakcie zajęć;
- zadowalająca wartość merytoryczna dyskusji;
- obecność na co najmniej 4/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- umiarkowana umiejętność prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- zadowalające korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena plus dostateczna:

- umiarkowany stopień aktywności w trakcie zajęć
- relatywnie słaba wartość merytoryczna dyskusji i wyciągania wniosków;
- obecność na co najmniej 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- umiarkowane korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena dostateczna:

- mały stopień aktywności w trakcie zajęciach
- słaba wartość merytoryczna dyskusji i wyciągania wniosków;
- obecność na co najmniej 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- słaba umiejętność prowadzenia dyskusji;
- sporadyczne korzystanie z zaproponowanej literatury.

Ocena niedostateczna:

- brak aktywności w trakcie zajęć;
- nieakceptowalna wartość merytoryczna dyskusji;
- brak umiejętności prowadzenia dyskusji i wyciągania wniosków;
- nieobecność na ponad 3/5 ogólnego wymiaru zajęć;
- brak korzystania z zaproponowanej literatury.

**CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH
EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS**

Forma aktywności

Średnia liczba godzin na zrealizowanie
aktywności

Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające z programu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	1
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	44
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS *	2 ECTS

LITERATURA

Literatura podstawowa:	Longstaff Alan, Neurobiologia. Krótkie Wykłady. PWN 2011 Gary G. Matthews. Neurobiologia. 2000. Od cząsteczek i komórek do układów. PZWL. Klawiter, Andrzej, red. 2009. <i>Formy aktywności umysłu. Ujęcia kognitywistyczne. Tom 2, Ewolucja i złożone struktury poznawcze.</i> Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. Tomasello, Michael, 2002. <i>Kulturowe źródła ludzkiego poznania.</i> Warszawa: PIW. Dukas, Reuven ed., 1998. <i>Cognitive Ecology. The Evolutionary Ecology of Information.</i>
Literatura uzupełniająca:	<i>Processing and Decision Making.</i> Chicago: The University of Chicago Press Buss, David M. (2001) <i>Psychologia ewolucyjna.</i> Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

*(1 PUNKT ECTS ODPOWIADA OD 25 – 30 GODZIN CAŁKOWITEGO NAKŁADU PRACY DOKTORANTA, POTRZEBNEGO DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW)

03.02.2026

Data i podpis prowadzącego przedmiotu

.....
Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej